

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 25.

Lýsingaprisur fyri þettiræði: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 20. juni 1936.

Kestur kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

10. árg.

Røða hildin við kongsvitjanina

úti á Torvheyggi við minnisvarðan
yvir sjólættnar Føroyingar.

Av G. Jacobsen, presti.

Deres Majestæter, Deres Kongelige Højheder, højttærede Forsamling!

Vi har her paa Øerne et kort og fyndigt Udtryk for, hvad der navnlig i henfarne Tider var vor vigtigste Udforselsvare: »Uld er Færø Guld«, eller som det hedder i vor hjemlige Maalføre: »Ull er Føroya gull«.

Allerede da vore Fædre kom østen fra hertil for ca. 1100 Aar siden, forefandt de efter historiske Beretninger i Dale og Lier, de skraanende Fjeldsider, Tusinder af Faar, som menes at have givet Anledning til Øernes Navn og rimeligvis ogsaa til deres gamle Vaabenmærke.

Endnu den Dag i Dag hører Faarene Aaret rundt med til et færøsk Landskabsbillede. Deres Røgt og Pasning udkræver, især naar Sne og Is dækker de uvejssomme Steder, den største Agtpaagivenhed, en sikker Fod, som dog kan glide til svimlende, uopretteligt Fald.

Det samme gælder ikke mindre en anden af vore Næringsgreene, Fuglefangsten i og ved vore Forbjerg. Den sætter paa mere sportsmæssig Vis Jægerblodet i Bevægelse til en ofte indbringende, men ogsaa farlig Ildret. Vor Fugle verden kan netop paa denne Aarstid bedst iagttages paa nært Hold langs vore højeste Klippekystrer.

Ære være de Mænd, der nu som før varetager disse Hverv!

Men disse Øers Befolkning er af nordisk Rod, af Vikingæt, har sin Oprindelse fra dem, som i sin Tid stævnede hid paa deres Snekker og fæstede Bo her. Det er derfor i god Forbindelse hermed, at en færøsk Mand efter almenlydlig Regel skal være duelig baade til Fjelds og til Fjære, d. v. s. hvad enten Vejen gaar mod Fjeldet eller mod Stranden for at søge ud paa Havet. Denne Higen efter at søge ud paa Havet er en fællesnordisk Slægtsarv, ikke noget særegent for os, som har Rod og Hjemsted her.

Havet, det omskiftelige Hav, drager med sin Ynde og Blidhed, drager med sin Vælde,

drager som den brede alfare Vej mellem Lande, drager som den store Giver. Her som mange andre Steder faar det gamle, kendte Ord sin Anvendelse, at det er nødvendigt at færdes paa Havet, selv om Livet sættes i Vove.

I de sidste 3—4 Menneskealder har Havet endnu mere end Lien ydet os vor vigtigste Udforselsvare, skønt det i de sidste Aaringer har været mærkeligt lukket paa en for Befolkningen meget betenkelig Maade.

Endnu gælder et hos os velkendt Digterord, at saalænge Lien har Faar og Havet Fisk, saa faas med Guds Hjælp dagligt Brød til Færings Disk.

Naar Faren vejer alle Evner hos dem, der færdes paa det saa omskiftelige Hav, da opvænses Ynglinge til kække og raadsnare Mænd, og saadanne har ogsaa hjemme her, ligeledes mangen en Mand, som svarer til Digterens Ord: Han ta'er sin Gud i Sind og sætter Livet ind.

En saadan Indsats sker hvert eneste Aar.

Bange Anelser hos Hustruer og Modre bliver til til Virkelighed med Sorg og Savn og Nød i Hjemmene til Følge.

Deraf de forholdsvis mange Enker og faderløse Børn iblandt os.

Men som det hedder i et hjemligt Ord i bunden Stil: En retsindig Mand kan møde sit Livs sidste Stund i Bjerget eller paa Havet, men hans Minde vil leve gennem Slægtled i Sagn og Sang.

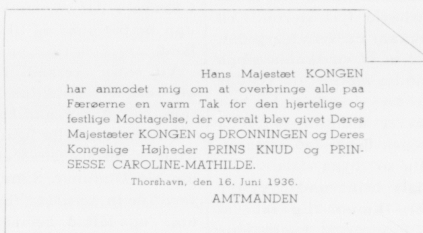
Denne Støtte minder os om nogle af de mange Fædre og Sønner, som ikke kom hjem fra Havet, hvorved de mange Hjem mistede deres Forsorger. Men naar de sorgfyldte Øjne har vendt sig mod Lien med hvad der rører sig i den, er et Ord dukket frem i Mindet: Herren er min Hyrde; mig skal intet fattes! Har de vendt sig mod Havet, som tog saa meget i Stedet for at give, saa har dybt prøvede og dog tillidsfulde Hjerter søgt ham, som byder over Storm og Bølger.

For dem, der »sorger som de, der har Haabe, er selv dette Sorgens Minde i dybeste Forstand ogsaa et Genforenings-tegn.

Vi takker hjertelig for al udvist Medfølelse og Velvilje fra nær og fjern, fra høj og lav, mod de mange af os, som Sorgens Skygger faldt paa. Dybt paaskønner vi, at vor Konge og Dronning atter i denne Stund ligesom en Sommerdag for 10 Aar siden bærer dette Sted med deres Nærværelse, en Hæ-

dersbevisning mod de efterladte og mod de bortkaldtes Minde. I de mellemliggende Aar er adskillige nye Navne kommet til.

Paa de manges Vegne, for hvem disse Navne var og er dyrebare, og fra den stedlige Befolkning i det hele, skal der herved til de tilstedeværende, og da først og fremmest til dem, som gæster os fra det fjerne, fremføres vor allerunderdanigste, vor ærbødigste og vor mest dybtfolte Tak.

Sovjets nye Forfatning offentliggjort.

Meget bombastisk proklameres Tale-, Presse- og Forsamlingsfrihed samt Frihed til Demonstrationer.

Dansk blød skriva 13. juni: Det sovjetrussiske Forfatningsforslag er blevet offentliggjort. Stalin har været Formand for Forfatningskommissionen.

I dets første Kapitel omhandles den samfundsmæssige Opbygning af Landet. Det fastsættes heri, at Unionen af socialistiske Sovjetrepublikker er en socialistisk Stat af Arbejdere og Bønder. Det politiske Grundlag for Sovjetunionen danner Raadene (Sovjets), som sammensættes af Repræsentanter for den arbejdende Befolkning.

Det økonomiske Grundlag for Sovjetunionen danner det socialistiske System og den socialistiske Besiddelse af Ejendom og Produktionsmidler. Den socialistiske Ejendom har enten Form af Statsejendom (almindelig Nationalt Ejendom) eller af fagforeningsmæssig, kollektiv-økonomisk Ejendom (enkelte kollektive Virksomheders eller faglige Foreningers Ejendom).

Ved Siden af det socialistiske, økonomiske System består

Smaaønders og Erhvervsdrivendes private Erhverv, som hviler paa personligt Arbejde og udelukker Udbytning af fremmedt Arbejdskraft.

Arbejde er i Sovjetunionen en Pligt for enhver arbejdsdygtig Statsborger efter Princippet:

Den, der ikke arbejder, skal heller ikke have Føden.

I 10. Kapitel gives der en Række Bestemmelser vedrørende Statsborgernes Rettigheder og Pligter.

Sovjetunionens Statsborgere har Ret til Arbejde — Ret til sikret Arbejde med Løn efter Kvantitet og Kvalitet.

Statsborgerne har Ret til Rekreation, der sikres ved Arbejdets Nedsættelse til 7 Timer for det overvældende Flertal af Arbejderne, ved en årlig Ferie med fuld Løn for Arbejdere og Funktionærer og ved et stort Net af Sanatorier, Rekreatiøns hjem og Klubber.

Statsborgerne har Ret til materiel Forsørgelse i deres Alderdom, i Sygdomstilfælde og ved Tab af Arbejdsvevnen. Denne Ret sikres ved en omfattende Udvikling af Socialforsikringen for Arbejdere og Funktionærer paa Statens Bekostning, ved gratis medicinsk Hjælp og ved et stort Net Kursteder.

Kvinden har i Sovjetunionen samme Rettigheder som Manden paa alle Omraader af det økonomiske, statslige, kulturelle, samfundsmæssige og politiske Liv. Muligheden for at udøve disse Rettigheder tilsikres Kvinderne ved Indrømmelse af samme Rettigheder som Mændene til Arbejde, ved Arbejdsløn, Rekreation, Socialforsikring og Uddannelse, Statsbeskyttelse af Moders og Barns Interesser, Svangerskabsferie med Løn, talrige Fodehjem, Asyl og Børnehaver.

Alle Statsborgeres Ligeberettigelse uafhængig af Nationalitet og Race er en uomstødelig Lov. Enhver direkte eller indirekte Indskrænkning af Rettigheder eller Indførelse af direkte eller indirekte Forrettigheder paa Grund af Race eller Nationalitet saavel som enhver Propaganda for Racemæssig eller national Begunstigelse eller Race- eller Nationalitetshad og Ringægt straffes af Lovens Vej.

Til Sikring af Statsborgernes Samvittighedsfrihed er Kirken i Sovjetunionen skilt fra Staten og Skolen fra Kirken. Der er indrømmet alle Statsborgere Frihed til Udøvelse af religiøs Kultus og Frihed til anti-religiøs Propaganda.

Men det er til at stole paa?

Der tilsikres Statsborgerne i Sovjetunionen Talefrihed, Pressefrihed, Forsamlingsfrihed og Frihed til Gadeprocessioner og Demonstrationer. Disse Rettigheder sikres derved, at der i Trykkerier, Papirforraad, offentlige Bygninger, Trafikmidler og andre materielle Betingelser, der er nødvendige til Udøvelse af disse Rettigheder, stilles til Raadighed for Arbejderne og deres Organisationer.

Der tilsikres Statsborgerne Ret til at samles i Fagforbund, Ungdomsorganisationer, Sports- og Forsvarsorganisationer og tekniske, videnskabelige og kulturelle Foreninger. De mest aktive og beviste Statsborgere samles i Sovjetunionens kommunistiske Parti, der er Arbejderne Fortrop i deres Kamp for Styrkelse og Udvikling af det socialistiske System og udgør